

MENSEN VAN TOEN

Familiekundig tijdschrift

september 1998   jaargang 8   aflevering 3

Afgiftekantoor 9850 Nevele

MENSEN VAN TOEN

Familiekundig tijdschrift voor Bachte-Maria-Leerne, Hansbeke, Landegem, Lotenhulle, Meigem, Merendree, Nevele, Poeke, Poesele, Sint-Martens-Leerne, Vinkt, Vosselare en Zeveren. *Mensen van Toen* is een uitgave van de heemkundige kring "Het Land van Nevele" vzw

Abonnementen en lidgeld 1998

Abonnementen op *Mensen van Toen* lopen over een jaargang van vier nummers. Bij nieuwe abonnementen in de loop van het werkjaar worden de overige nummers indien nog voorradig nagestuurd. Oude nummers zijn nog beschikbaar.

Lidgeld 1998

150 fr. over te schrijven op rekening 000-0627981-03 of 290-7431460-20 van "Het Land van Nevele" v.z.w., Beentjesstraat 24, 9850 Poesele.

Redactieadres

J.Luyssaert, Veldestraat 26, 9850 Merendree

Tijdschriftadministratie

L.De Ruyck, Heiste 45, 9850 Landegem

Ledenadministratie

A.Bollaert, Beentjesstraat 24, 9850 Poesele

Bibliotheek van de heemkundige kring "Het Land van Nevele"

De bibliotheek is voor iedereen toegankelijk elke eerste zondag van de maand van 10 tot 12 uur (niet in juli) en na telefonische afspraak met Jan Luyssaert (09/371.60.53). De catalogus op onze tijdschriften *Het Land van Nevele* en *Mensen van Toen* kon ook geraadpleegd worden in de Gemeentelijke Bibliotheek van Nevele, Stationsstraat 19, Landegem

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen en illustraties.

Typografie en lay-out

C.DE GROOTE, Landegem

Druk

Beschutte Werkplaats "Nevelland", Nevele.

Kafttekening

Detail uit de kaart van de Driesschen binnen de prochie van Landegem van G.De Deken (1749)

MENSEN VAN TOEN

Familiekundig tijdschrift
van de heemkundige kring "Het Land van Nevele"

September 1998
Jaargang 8 - aflevering 3

Verantwoordelijke Uitgever:
Jan Luyssaert
Veldestraat 26
9850 Merendree

**PERSOONSNAMEN UIT DE LIJST VAN HUIZEN,
GELEGEN IN DE PAROCHIE BACHTE (1710)
(Rijksarchief Gent, Baronie Nevele, nr. 1138)**

Het Fonds Baronie Nevele nr. 1138 is een 17 bladzijden tellende "*liggher ofte registre vande huysen staende binnen de prochie van Bachten met aenwijsjinge ende declaratie vande gheleghentheijt, proprietarissen ende ghebruijckers van diene, midtsgaders oock onder wat jurisdictie die sorteren, ghemaect ende opgenomen den Xllen Juny 1710*".

Uit dit register blijkt dat Bachte toendertijd 25 huizen telde, die sorteerden onder de heerlijkheden van de Hoorensche, het Land van Nevele of Hansbeke.

In dit register komen 39 familienamen voor, die we hieronder alfabetisch weergeven. Mensen die meer informatie over deze personen willen, kunnen schriftelijk contact opnemen met de auteur van dit artikel.

Achtegale Adriaen	Pappaert Niclajis
Braem Loijs	Reijlof (geen voornaam)
Bruggheman Adriaen & Christiaen	Schamp Lieven
Cannoot Lieven	Slevereijns Jan
Claijs Jan	Tant Jan
Codde Jacqueline Sabine	Van Alstein Petrus
De Bois Mattheus	Vandenberghe Guillame
De Bouvere Guille en Joos	Van der Haghen Frans & Frederick
De Pape Lieven	Van der Linden Jan
De Raedt Jan	Van Doorne Jan
De Ruijck Pieter	Van Heule (geen voornaam)
De Smedt Frans	Van Kerrebroeck Thomas
Dhamere (geen voornaam)	Van Loo Adriaen
Dhayere Jan	Van Ootegem Philippus
Dhuyvettere Judocus en Pieter	Van Schoone Matthias
Gillekens (geen voornaam)	Van Weldene Adriaen
Goorman Michiel	Verbauwen Joannes
Liedts Joos	Verleijen Jan
Louije Anthone	Vermaele Laurens en Lieven
Mestdagh Lieven	

Frans NEIRINCK, Bachte-Maria-Leerne

GRAFSTENEN IN DE H. KRUISEKERK VAN LOTENHULLE

In de dood is iedereen gelijk, zegt de volksmond. De middeleeuwse afbeeldingen van dodendansen herinneren ons plastisch aan die algemeen geldende waarheid. Toch slaagden veel "notabelen" erin zich na hun dood een bevoorrecht plaatsje te verwerven, dicht bij het altaar of in een zijkapel van de kerk. Ze gingen er blijkbaar van uit dat ze zo op de laatste dag, bij de opstanding van de doden, hun bevoorrechte positie zouden behouden.

In de kerk van Lotenhulle hangen vijf marmeren grafstenen van Lotenhulse notabelen tegen de massieve pijlers onder de vieringtoren.

Rechts lezen we de teksten:

Aeternitas

D.O.M.

Ter Gedachtenis Johan. Ferd. Blomme

Geboren te Gent. Den 1 Febry. 1785

Alhier overleden Den 26 Janry 1852

Hij stichtte ten eeuwigen dage

de uitstelling van het allerheiligste

in de solemnele mis van elken donderdag

En gaf mildelijk den grond waer op de Pastorij,

het klooster, de zondag en armschool gebouwd zijn.

Het volk beweende bitterlijk zijne dood en betreurde hem vele dagen.

Wel hoe: zegden zij: is hij gevallen die de behoeder van het volk was

R.I.P.

D.O.M.

Alhier is begraeven den eersaemen Joans Maenhoudt, fs Frans,

overleden 14 february 1747 oud 52 iaren,

in huwelijk geweest met Marie Jacoba Dobelaere,

fa. den tijt van iaere

t' sament verweckt 9 kinderen waer van nog in t' leven sijn

Livina, in huijwelijc met Iacobus Mestdagh,

Bauduinus, Christina in huijwelijc met Emanuel Verbist,

Anne Marie in huywelijc met Omaert Van Hove

in haer tweede huijwelijc geweest met Mauritius Roeigens,

fs. Joans den tijt van 31 iaeren,

*t'sament verweckt een kint met naeme Frans
minderiaerigh gestorven overls den 8 iuly 1794, ou 77 iaeren
in sijn leven borgmeester der heerels van Vormezele & schepenen
deser prochie van Lootenhulle den tijd van 21 iaer;
Ontfermt u mijnder, ontfermt u mijnder ten minsten mijne vrienden
want de handt des Heeren heeft mij geraeckt;
job: aen 't 14 capt.
Bidt voor de zielen*

D.O.M.

*Sepulture van Sr. Joseph De Camer Fs. Jois Heer van Drynckvelde
Overl., Den 7 Meye 1775 oud 81 jaren
Hebbende in zijn eerste houwe met Joffw Isabelle Van Praet Fa. Gillis,
overl. den 28 juny 1737 oud 35 jaer
geprocreeert 10 kinderen Wanof alleen in 't leven is
Hr. ende Mre. Jan Baptiste overl, den oud iaeren
ende van Jor. Catharina Theresia Van Outrive,
Fa. Adriaen syne tweede Huysvrouw overl, Den oud iaeren,
die 't samen gewonnen hebben 7 kinderen
wanof alleen in 't leven is Jofr. Carola Petronelle
Overl. den oud iaeren
in houwel., met D'Heer pr. Franchies Delcombe, Grifr:
tot Thielt overl, den oud iaer*

Links lezen we de teksten:

*Sepulture van heer en Mr. Joannes Bays (i) + Verlysen
Fs. Christiaen en lo. Petronilla Volckerick,
geboren tot Waesmunster den 24 augusti 1714
priester geworden 23 sbre 1741
onderpastor tot Waesmunster 24 July 1742,
Pastor van Lootenhulle 20 xbre 1754,
deken van het district van Thielt 9 maerte 1768
en gestorven den 7 sbre 1783 oud 69 iaeren
die met sijn overliden in dese kerke voor eeuwig gefondeert heeft
de octave van het alderheijlighste sacrament tot lavenisse
van syn ziele met distributie van brood aenden armen
op den eersten en leste dag van de selve octave.
requiescat in pace*

D.O.M.

*Sepulture van Heer ende Meester Jacobus De Schuyfelaer
gebortigh van Halle,
die dese pastorye ten tijde van een entwintg jaeren en twee maenden
bedient heeft, ende gefondeert een eeuwich jaertetijde
met uytdeelinghe van twintigh schellingen broodt aen den armen,
is overleden den 16 xber 1754 in den ouderdom van 52 jaeren.
Bidt voor de ziele.*

Arnold STROBBE, Lotenhulle

UIT DE PRAKTIJK:

Woonplaats van bruid en bruidegom

De geboorte- of woonplaats van bruid en bruidegom zijn in de eerste helft van de 17de eeuw niet gemakkelijk te achterhalen bij gebrek aan 16de-eeuwse doopregisters.

Toch vindt men in de huwelijksregisters weleens trouwakten die dien-aangaande de weg wijzen, zoals te Hansbeke onder het pastoraat van Frans Diericx.

Frans Diericx, premonstratenzer van de abdij van Drogen, bediende de parochie Hansbeke vanaf 10 maart 1624 of daaromtrent. Hij stierf te Hansbeke op 12 december 1645 toen een besmettelijke ziekte er een 80-tal slachtoffers maakte¹.

Pastoor Diericx legde in 1624 het eerste parochiaal register aan, waarin hij voor het eerst op 10 maart een doop, op 15 maart een overlijden en op 16 april een huwelijk boekte. De ingeschreven akten werden aanvankelijk vrij summier opgesteld.

---

1 A.MARTENS, Hoog dodencijfer te Hansbeke in het jaar 1645, in Mensen van Toen, jg. 8, afl.

De huwelijksakten uit het eerste decennium van zijn pastoraat vermelden enkel de huwelijksdatum en de familienaam van bruidegom, bruid en huwelijksgetuigen.

1624 16 aprilis contraxerunt matri(moniu)m martinus van heyste et joana nieuwenhuysse, testes jo(ann)es rootsaert et gabriel van heyste

Vanaf 1634 registreerde pastoor Diericx ook de datum van de ondertrouw, de familienaam van de getuigen van de ondertrouw en de data van de (drie) roepen.

1634 28 novemb(ris) contraxerunt sponsalia simon mathijs et elisabeth de vreesse, testes lucas ijngels egidius stalens, proclama (tion)es facte sunt 26 31 decembris et 1 januari 1635, testes lucas ijngels jacobus de blicck

Ook als de ondertrouw (of de trouw, of beide) op een andere parochie plaatsvond(en), noteerde de parochieherder deze in het huwelijksregister, echter zonder de getuigen (die hem blijkbaar onbekend waren) met naam te vernoemen.

1639 12 novemb(ris) contraxerunt sponsalia in drongene jo(ann)es de brauwere et joanna van damme, proclma(tion) es facte sunt 13 20 et 25 novembris, contraxerunt vo matri(moniu)m in eadem parochia de drongene 26 novemb(ris)

De door pastoor Diericx ingeschreven akten kunnen naargelang van de plaats van handeling in vier gevallen opgesplitst worden. Uitgaande van de eeuwenoude traditie dat het huwelijk normaliter plaatsvindt in de parochie waar de bruid geboren of woonachtig is, kan men betreffende de vermoedelijke geboorte- of woonplaats van bruid en bruidegom in deze vier gevallen de volgende veronderstellingen maken:

Geval	Ondertrouw	Huwelijk	Vermoedelijke woonplaats
1	Hansbeke	Hansbeke	bruid (en bruidegom) van Hansbeke
2	elders	Hansbeke	bruid van Hansbeke, bruidegom van elders
3	elders	elders	bruid van elders, bruidegom van Hansbeke
4	Hansbeke	elders	bruid van elders, bruidegom van Hansbeke

De gevallen, waarbij ondertrouw en/of trouw op een andere parochie plaatsvond(en), worden hieronder gegroepeerd. De geformuleerde veronderstellingen blijken voor het merendeel van deze gevallen van toepassing te zijn.

Ondertrouw	Huwelijk
Joannes Steyaert en Maria Denys 05.05.1644 Bellem	12.06.1644 Bellem
Joannes De Brauwere en Joanna Van Damme 12.11.1639 Drongen	26.11.1639 Drongen
Joannes Morthier en Joanna Heyns 03.08.1641 Drongen	29.08.1641 Drongen
Joannes De Clercq en Petronilla Lippens 29.10.1641 Drongen	06.11.1641 Drongen
Joannes De Clercq en Christophora Dauwe 15.05.1643 Drongen	02.06.1643 Drongen
Egidius Slock en Cornelia De Vos 10.02.1639 Hansbeke	22.02.1639 Lovendegem
Daneel Claeys en Maria Vanden Berge 13.11.1642 Hansbeke	25.11.1642 Drongen
Martinus De Weerdts en Joanna Bekaert 19.04.1645 Hansbeke	? ?
Joannes Walram en Anna Baiens 27.12.1637 Landegem	? ?
Egidius Colpaert en Petronilla Van Wambeke 03.08.1641 Landegem	16.08.1641 Landegem
Carolus Van Goethem en Livina Dhooge 26.08.1643 Landegem	22.09.1643 Landegem (?)
Jacobus Tavernier en Petronilla Roets 21.06.1640 Lovendegem	? ?
Guillielmus Brackone en Joanna Thollens 23.02.1645 Lovendegem	25.04.1645 Lovendegem
Judocus Willems en Elisabeth Quekeborne 29.03.1640 Meigem	28.04.1640 Meigem
Petrus Van Rentergem en Joanna Van Nevele 26.07.1639 Merendree	23.08.1639 Merendree
Egidius Van Hove en Joanna De Ruitere 08.08.1641 Merendree	08.09.1641 Merendree
Laurens Standaert en Elisabeth Wegge 24.11.1644 Merendree	07.01.1645 Merendree

Egidius Colpaert en Maria Brouwers 18.07.1637 Nevele	28.07.1637 Hansbeke
Joannes Bruggeman en Petronilla Soens 10.04.1640 Nevele	28.04.1640 Nevele
Petrus Rootsart en Martina Van Quaetem 15.01.1642 Poesele	06.02.1642 Poesele
Joannes Martens en Guielma De Vliegere 20.07.1641 Vinderhoute	28.07.1641 Vinderhoute
Joannes Van Vincq en Jacoba Vander Muelene 25.04.1638 Wakkem	? Wakkem

? = niet vermeld in de akte

De desbetreffende akten zijn in die periode eerder zeldzaam. De opvolgers van pastoor Diericx vermeldden niet meer (nog niet) de (plaats en de datum van de) ondertrouw. Pas in 1727 noteerde de nieuwe pastoor Jan Vanden Bossche (opnieuw) de ondertrouw. Hij vermeldde bovendien expliciet de herkomst (of woonplaats) van bruid en bruidegom. Een goede zaak voor de familievorsers die het aldus heel wat gemakkelijker heeft in de zoektocht naar de voorouders.

Albert MARTENS, Gent

OUD-NEVELAAR MEDEOPRICHTER BELGISCHE CLUB IN MOLINE

Dit jaar viert "The Center for Belgian Culture" te Moline zijn vijfendertigste verjaardag.

In 1993, naar aanleiding van de dertigste verjaardag van het Center, werd in het St.-Stephens Park aldaar een gedenksteen onthuld ter ere van de duizenden Belgische, vooral Vlaamse, emigranten die sinds 1840 in Iowa en Illinois een nieuw bestaan opbouwden.

Bij deze viering kon het organiserend comité rekenen op de zeer waardeerde aanwezigheid van de Belgische "first lady" mevrouw Celie Dehaene-Verplancke, echtgenote van premier Jean-Luc Dehaene, die in Moline het levenslicht zag.

Het Center is in de 7th Street gevestigd en herbergt tal van Belgische attracties waaronder een bolbaan (rolle-bolle) en een duivencub.

Vóór de Tweede Wereldoorlog was Moline de grootste nederzetting van Belgische Amerikanen. Na de oorlog werden ze voorbij gestoken door Detroit. Volgens ruwe schattingen leven er op vandaag meer dan 15.000 mensen in West-Illinois en Oost-Iowa die van Belgisch-Amerikaanse origine zijn.

De idee van de oprichting van een Belgisch cultureel centrum rijpte in het begin van de jaren zestig en kreeg in oktober 1963 vaste vorm onder impuls van Arthur Van Lancker en Wilbur Lievens. Deze laatste is de zoon van een Poeselse vader en een Nevelse moeder.

Wilbur René Lievens werd op 12 mei 1921 te Chicago geboren als zoon van Theophiel (°Poesele 07.03.1889 en †Moline 09.05.1968) en Maria Paermentier (°Nevele 21.11.1889 en †Moline 15.08.1950).

Kort na de geboorte van hun zoon verhuisde het echtpaar naar Victor (Iowa) waar Theophiel werk vond als landarbeider.

Eind 1925 keerde de familie naar België terug en vestigde zich te Nevele, Kerrebroek 10.1 waar hij volgens het bevolkingsregister¹ werd ingeschreven op 16 januari 1926.

---

¹ Volgens het Nevelse bevolkingsregister komen ze van Poesele, Oude Kerkstraat nr. 2. Dit kan echter niet want op dat ogenblik was deze woning bewoond door het echtpaar Henri Lievens-Suzanne Van Renterghem en hun zonen Maurice en Camiel. Theophiel Lievens werd in deze

Theophiel werd als handelaar genoteerd, zijn echtgenote als huishoudster en Wilbur's naam werd vervaamst tot Wilbert.

In Loving Memory of
Wilbur R. Lievens

husband of
VIRGINIA MICHALSKI

Born at Chicago, Illinois, on May 12, 1921. Died at Moline, Illinois, May 19, 1968. Fortified by the last Holy Sacraments.

†
"We have loved him during life, let us not abandon him until we have conducted him by our prayers into the house of the Lord." (St. Ambrose)

O God, the Lord of mercies, grant to the soul of your servant Wilbur, a place of refreshment, rest and happiness, and the brightness of your light. Through our Lord Jesus Christ. Amen.

Merciful Jesus, grant him eternal rest.

MODEL PRINTERS, MOLINE, ILLINOIS

Op 7 september 1928 werd het gezin Lievens-Paermentier verrijkt met een dochter, Agnes. Het volgend jaar verkocht Theophiel Lievens zijn hebben en hielden en keerde eind 1929 terug naar de Verenigde Staten. De familie vestigde zich te Moline en hij vond werk bij de International Farmal Works te Rock-Island.

Wilbur Lievens liep school aan de Moline High School en ging werken bij de publiciteitsfirma Clem T Hanson waar hij het bracht tot vice-president. Hij huwde Virginia Michalski die hem twee kinderen schonk, Catherine en Gregory. Als Amerikaans soldaat bezocht hij tijdens de bevrijdingsdagen de familie in de streek. Hij was zeer actief in het verenigingsleven en voelde zich nauw betrokken bij het wel en wee van de vele Belgische emi-

granten die Moline en omgeving rijk was.

Geheel onverwacht stierf hij op 19 mei 1968 (10 dagen na zijn vader) aan de gevolgen van een hartaanval. Hij was 47 jaar.

André BOLLAERT, Poesele

---

woning geboren doch is geen familie van Henri Lievens, de bewoner op dat ogenblik.

MONSTERROLLEN VAN 1598

Vele gezinnen hebben de vermaarde godsdienstoorlogen tijdens het laatste kwart van de 16de eeuw, toen Vlaanderen in rep en roer stond, niet overleefd.

Eerst was er de uittocht van zowat 150.000 Vlamingen naar Noord-Nederland als gevolg van de klopjacht op protestanten en ketters¹. De chaos in onze contreien was groot: vrijbuiters vernielden de oogsten, plunderden en moordden, en zetten de dorpsbewoners tussen Brugge en Gent met brandschattingen onder druk.²

Tijdens en na het Calvinistisch Bewind (1577-1584) doorkruiste een mengelmoes van vreemde troepen onze streek. De militaire operaties van de hertog van Parma (Alexander Farnese 1578-1592), en zijn bondgenoten, leidde in 1585 tot de feitelijke scheiding van de Lage Landen: de katholieke Spaanse Nederlanden (in het Zuiden) en de protestantse Verenigde Provinciën (in het Noorden)³. Dan groeide de verwijdering tussen Noord en Zuid op religieus, politiek en... militair vlak...⁴.

Onze dorpen waren inmiddels op catastrofale wijze ontvolkt als gevolg van hongersnood, ondervoeding, epidemieën, besmettelijke ziekten (vooral pest) en het aanhoudend oorlogsgeweld.

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648), en nog voor de komst in 1598 van de aartshertogen Albrecht en Isabella, had onze streek te lijden van herhaalde Hollandse invasies en hun plunderingen en heffingen van oorlogsschattingen⁵.

In de jaren 1590 trokken meer dan 10.000 vreemde beroepssoldaten en huurlingen door Vlaanderen, overwegend Walen (30%), Duitsers

---

¹ J.G. BRIELS, *De emigratie uit de Zuidelijke Nederlanden omstreeks 1540-1621/30*. In *Opstand en Pacificatie in de Lage Landen*, Gent, 1976, blz. 184-220.

² A.DE VOS, *De strijd tegen de Vrijbuiters binnen de kasselrij van de Oudburg (1584-1609)*. In *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, Nieuwe Reeks, deel XI (1957), blz. 131-175.

³ J.DECAVELE, *Het eind van een rebelse droom*, Gent, 1984.

⁴ A.VERHULST, *Geschiedenis van de Nederlanden*, Malle, 1983.

⁵ Ibidem.

(20%) en Spanjaarden (15%). De kasselrij van de Oudburg van Gent, waartoe het Land van Nevele behoorde, ronselde toen geregeld soldaten. En in ieder dorp waren de 'weerbare mannen' (= gezonde personen van 19 à 60 jaar oud) voor de wacht en voor verdedigingsopdrachten opgetrommeld. Deze lijsten - monsterrollen genoemd - vinden we terug in het rijksarchief te Gent⁶

Per parochie uit ons werkgebied bleven een tiental rollen bewaard uit de periode 1576-1702⁷.

Volgende rollen, uit de periode 1593-1599 zijn terug te vinden in bundel 1865 van het archieffonds 'Oudburg':

Bachte-Maria-Leerne en St.-Jans-Leerne 1593-1596, 1598 - Hansbeke 1594, 1596 - Landegem 1595, 1598 - Lotenhulle 1599 - Meigem 1593-1599 - Merendree 1593-1599 - Nevele 1595-1596, 1598 (+ 1578 in bundel 1869) - Poesele 1594-1595, 1597-1598 - St.-Martens-Leerne 1593, 1595, 1597, 1599 - Vinkt 1593-1596, 1598-1599 - Vosselare 1595, 1598-1599 - Zeveren 1593, 1595-1596 en 1599.

Ter illustratie volgt hierna de lijst van 25.4.1598 uit Nevele-Poesele, met 142 manschappen. Onder leiding van kapitein Joos van Rentergem, luitenant Looynkens en twee sergeanten, waren toen zeven ongelijke groepen gevormd met elk een korporaal. De summier gegevens - naam, woonplaats en -wijk, en het eigen wapen dat zij gebruikten - zijn bijzonder nuttig om onze voorvaders op te sporen, vóór aanvang van de parochieregisters!⁸

Dit naevolghende es de Rolle vande proche van nevele ende poesele vernieut den XXVe april 1598 bedient gheweest bij joos van rentergem Capijtein en lieven looynkens Lieutenant met Willem De costere en marten Daneels Serganten

Eerst vierboomen

Symoen bogaert corporael - roer (verclaert zijnen roer hedent ghebroken te zijne ende gheord(oneert) te vermaeken

Carel vander plaetsen - roer

Gheert daneels - roer - tamborijn

Rycke van heyste - picke

Gheerof Looynkens - picke

Willem moens - picke

Adryaen baudonck - roer

---

⁶ Rijksarchief Gent, fonds Oudburg, nr. 1864, 1865, 1869, 1870, 1871 en 1871bis

⁷ A.DE BAETS, *Monsterrollen van de Oudburg*, in *Vlaamse Stam*, jg. 10 (1974), blz. 648-652.

⁸ Rijksarchief Gent, fonds Oudburg, bundel 1865 (Nevele-Poesele dd. 25.4.1598).

Joos de poortere - picke
Gillis Ynghels - picke
Waelrant Clauwaert - picke
Jacques vande kerchove - picke (gheordoneert een roer te coopen bin-
nen xiiii daghen)
Gillis Slock - picke
Mauwers Slock - vierroer
Jan van renterghem - vierroer (sieck)
Gheerof de wulf - picke
Matthijs de Schrijvere - picke
Daneel de Splentere - vierroer
Ghyselberecht martijns - picke
Baven De vlieghere - vierroer
Marten de Schrijvere - picke
Franche braet - vierroer

Veldeken

Jacob braet corporael - (roer = doorstreept) (gheordoneert een roer
alsboven)
Pieter van meerre - vierroer
Pieter everaert - vierroer
Lowys de pestele - roer
Arendt van ghenechte - vierroer
Willem de poortere - picke
Matthijs coen - vierroer
Adryaen van hijste - picke
Franchois boom - picke
Joos Looynkens - picke
Joos van haecke - (roer = doorstreept) (gheordoneert een roer)
Willem van renterghem - (roer = doorstreept) (gheordoneert een roer te
coopene)
Jan van dijcke - picke
Olivier de bouvere - roer
Anthuenis de cock - picke
jan dhont - picke
Claeys de kuekelaere - picke
Paesschier mortier - picke
neel wittewron(gh)le - roer

Bosstraete

Sebastiaen lamme corporael - roer
Gills Serweytyns - vierroer
Pieter Callant - picke

Capitain Jay boumt
Subenant martyn slais
Houen berndt Oogfont
Jay Oun gromert Bergant
Adriaen Matot . v. v.
Christen De boudey
A. p. e. Gansil. seuerat

Corptrael

v. Joub de sive maste
v. Gillis ynghele
y. Antaenib de sive
v. Sieuw vandy Walle
y. pieter steyacrt
b. v. Willart van vlsene
v. Jay vandy mouteke
c. v. Vollem fiertub

Corptrael

y. Gillis terijy
v. garuib van Wierhuyt
v. Joub hart
y. pieter de Wilde
y. Ley mape van admetz hughenel

Willem van renterghem - picke
Joos mortier - picke
Franchois Wittewron(ghe)le - roer
Coppen erpels - picke
Matthijs de vriese - picke (gheordoneert een roer als de voorgaende)
Bauwen de weert - picke
Vincent wittevron(ghe)le - picke
Franche Robbyn - picke
Hans de groote - roer
Pieter van daele - picke
Gheerof zutterman - picke
pieter braet - roer
ghijssel schamp - pick
Gheerof de wilde - vierroer
Gheerof van vinct - picke
Christiaen meganck - picke

Hoossche

Pieter looynkings corporael - roer
Jacob van renterghem - roer
Herman lamme - roer
Elyas van heyste - roer
Claeys de cloet - picke
Adryaen mae(r)s - roer
Laureyns van heyste - picke
Franchois de costere - vierroer
Carel de weert - vierroer
Lieven serraes - picke
Carel van huffele - roer
Adryaen van belleghem - roer
Guille van genechte dienaer van (willem = doorstreept) charel van huffele - picke
Pieter dhont - picke
Laureyns van renterghem - roer
Hans de knecht laureyns van heyste - picke
Pieter wittevron(ghe)le - picke (gheordoneert een roer te coopen)
Daneel van renterghem - picke
Hans lamme - picke

nevel binnen

Franchois straetman corporael - picke
Jaas van maldeghem - roer
jacques de buck - picke

Guillaume de wulf - roer
R... de wulf - picke (alles doorstreept)
pieter dhont - picke
Joos pyferoen - picke
Olivier vermuelene - roer
Matthijs mortier - picke
Joos wittevron(gh)e - roer
Willem (kust) - picke
Lucas lootyns - picke
Thoomaers lootyns - vierroer
Jan de knijf - picke
Symoen Alg(o)t - picke
Jan verpieten - picke
Jan wante - picke
Olivier dienaer van frans straetman

kerrebrouck

Joos De Ven corporael - roer
Carel wieme - roer (= doorstreept) (gheordoneert een roer te coopen binnen xiiii daghen)
Jan van roosbeke - picke
Lieven de weert - picke
Gheerof van laeke - picke
Pieter vriendt - vierroer
Mauwers van wambeke - vierroer
Herculas van kerrebrouck - vierroer
baven de cleermaekere - picke
Jan bertyns - picke
Bauwen van bruusele (de sagere = doorstreept) - picke
Rijcke coens - picke
Gillis de lauwere - picke
Jan potvlieger - picke (sieck)
Anthuenis van oost - picke
Pier verhagen de knecht lieven vande steene - roer

Poessele

Gheerof vander plaetsen corporael - roer (gheordoneert een roer te coopen binnen xiiii daghen)
Joos de pestele - pick
Willem bollaert - roer
Heyndrick de raet - picke
Joos van Doorne - roer
Jan de smet - roer

Rijcke van parijs - vierroer
Steven van lau(we)raert - picke
Mauwers verschueren - roer
Pieter claeys - roer
Joos talboom - picke
Jan de groote - picke (gheordoneert een roer te coopen als boven)
Jan van ackere - picke
Adryaen huydt den muelenacker - picke (sieck)
Jan de smet fs. daneels - picke
Joos van parijs - picke
Jasper de bruyne - picke
Joos de schoemaeker - picke
Zegher (H)enssyns - picke
Willem looynkens - roer
Thuen verschueren - roer
Hans ghooyssyns - picke
Lieven van doorne - picke
ghelde de schoemaeker - picke
Gheeraert balens - een roer...

André BRAET, Erembodegem

**ROLLE VANDE PROC(H)JE VAN LOO TEN HUELLE
VERMAECKT ENDE VERNIEUT DEN XVIIIe OCTOBER
1599tich (Ult RA. Gent, fonds Oudburg, bundel 1865)**

Capitain Jan bounck
Lutenant marten clais
Lieven bossaert Sergeant
Jan van ghemert Sergeant
Adriaen alaert (picke)
Olivier de bouvere (picke)
Daneeil eeveraert (picke)
Corperael
Joos de schoemaker (roer)
Gillis Ynghels (roer)
Antuenis De cock (picke)
Lieven vanden Walle (picke)
Pieter Steijaert (picke)
Marck van olsene (vierroer)

Jan vanden mootele (roer)
Willem Fierens (vierroer)
Corperael
Gillis terijn (picke)
Jacuis van Wichuijs (vierroer)
Joos hack (vierroer)
Pieter de Wilde (picke)
Den cnape van adriaen hughevel (picke)
Adriaen van Wambeke (picke)
Jan bertels (picke)
Pieter vander heyden (vierroer)
Den hofmeyer(re) van Andries vanden heck (picke)
Co(r)perael
Joos van parijs (roer)
Jaspaer de bruijne (picke)
Guillaume De Wulf (picke)
Melsen van boostraten (picke)
Lieven de Wilde (picke)
Gheeraert de scheppere (picke)
Paesschier vander straten (picke)
Hans Stommelijnc (roer)
Corperael
Joos manout (roer)
Adriaen hughevel (roer)
Adriaen Dierelaj (picke)
Jacais van aelst (roer)
Jan de Vettere (picke)
Jan de pau (picke)
Jan van ghemmeert (doorstreept)
Pieter de blicck (picke)
Den peerdemaije(r) van Andries van heck (picke)
Corperael
Jan de clerck (roer)
Pieter Vermare (picke)
Bastiaen gilleman (picke)
Pieter de cabootere (picke)
Steven van langheraert De Jonghe (roer)
Fransois tanckre (roer)
Lieven van gaver (picke)
Adriaen Valee (picke)
Corperael
Phelips tackijn (picke)
Adriaen Rottier (picke)

Pauwels vanden heede (picke)
Adriaen de clerck (picke)
Lieven van houcke (picke)
Jan vanden mootele (picke)
Piere agis (picke)
Jan de cuyf (vierroer)
Corperael
Peter van oteghem (roer)
Adraien van belleghem (picke)
Clais de kuekelare (picke)
Guillame de Smet (picke)
Guillame van Renterghem (picke)
Hans de boughere (vierroer)
Marten daneels (picke)
Corperael
Ryckoort van heijste(n) (picke)
Pauwels van Scaffel (picke)
Phi(li)ps van dale de Jonghe (vierroer)
oliviers van dale (picke)
Adaem beeghel (picke)
pieter coen (vierroer)
Jacuis van ghendt (picke)
Gillis De Lauwer (roer)
Geerolf loontyens (vierroer)
Thomaes Yngels (picke)
Steven caprock (picke)
M..... (picke)

André BRAET, Ereembodgem

VLUCHTELINGEN IN BELLEM in 1696

Eind maart 1689 gaf Karel II, koning van Spanje, aan de keizerlijke troepen de toelating door de Nederlanden te trekken om Frankrijk aan te vallen. Lodewijk XIV riposteerde met een oorlogsverklaring aan Spanje op 15 april 1689. Deze zet in het oorlogsschaakspel werd op 3 mei 1689 beantwoord door Karel II en zijn landvoogd te Brussel, de markies van Gastanaga. Op 17 mei 1689 schaarde stadhouder-koning Willem III zich aan de zijde van Spanje, zodat een brede coalitie gevormd werd tegen Frankrijk¹.

Eén van de meest markante gebeurtenissen uit deze "grote" oorlogsgeschiedenis was de beschieting van de Brusselse Grote Markt op 13, 14 en 15 augustus 1695 door de troepen van de Franse maarschalk Villeroy². Dit conflict sloeg uiteraard ook wonden in het leven van de "kleine" plattelanders!

Toen de Franse troepen van maarschalk Villeroy in 1696 hun tenten optrokken in Machelen en in Tielt³, zochten een aantal families uit omliggende dorpen elders een veiliger onderkomen. Het noordelijker gelegen Bellem kwam als tijdelijk toevluchtsoord in aanmerking omdat daar op hetzelfde moment geallieerde legereenheden gestationeerd waren. De vluchtelingen verbleven in Bellem vanaf mei tot en met oktober 1696, zoals blijkt uit verschillende attestaties in de Bellemse parochieregisters die werden bijgehouden door pastoor Antonius Van Belleghem en onderpastoor Gerardus Droesbeke⁴. De gevluchte gezinnen kwamen uit Lotenhulle, Vinkt, Hansbeke en Aalter. In wat volgt kijken we even mee over de schouder van de Bellemse pastoor en onderpastoor terwijl zij hun parochieregisters aanvullen:

---

¹ R.DE SCHRIJVER, *Oorlog en vrede voor de Zuidelijke Nederlanden (1678-1700)*, in *Nieuwe Algemene Geschiedenis der Nederlanden*, deel 8, Haarlem, 1979, blz. 310.

² R.DE SCHRIJVER, *a.w.*, blz. 313.

³ L.STOCKMAN, *De weerslag van de oorlogen op het dorpsleven*, in *Geschiedenis van Poeke*, Aalter, 1985, blz. 140.

⁴ Parochieregisters Bellem, geconsulteerd via microfiches in het Gemeentearchief te Aalter. Gegevens voor het jaar 1696: f°307v°-f°309r° (dopen) en f°343v°-f°344r° (overlijdens). We vonden geen informatie over vluchtelingen bij de huwelijken van 1696.

10 mei 1696:

- geboorte van Adrianus Raes, zoon van Mattheus en Francisca Roeges, omstreeks 9u
- afkomstig van Lotenhulle, hier tijdelijk verblijvend, op de vlucht voor de Franse troepen in hun kamp te Machelen
- doopsel op dezelfde dag
- doopheffers waren Adrianus Schelstraete en Joanna De Croock

1 juni 1696:

- geboorte van Livina Van Ackere, dochter van Adrianus en Petronella (naam niet genoteerd), omstreeks 3u 's ochtends
- afkomstig van Lotenhulle, hier tijdelijk verblijvend, op de vlucht
- doopsel op dezelfde dag
- doopheffers waren Mathias Boekaert en Livina De Schryvere

3 juni 1696:

- overlijden van Joanna Claeys, een 13-jarig meisje uit Lotenhulle

7 juni 1696:

- geboorte van Judoca De Scheppere, dochter van Petrus en Judoca Kerckhove, 's ochtends
- afkomstig van Vinkt, hier tijdelijk verblijvend, op de vlucht
- doopsel op dezelfde dag
- doopheffers waren Judocus Kakaert en Maria D'amours

13 juni 1696:

- geboorte van Joannes, zoon van Petronella Klyncke, omstreeks 5u 's namiddags
- geboren uit een ontuchtige relatie, als vader noemt zij Joannes Thienpont
- afkomstig van Lotenhulle
- doopsel op 14 juni 1696
- doopheffers waren Jacobus Van Caseele en Margareta Van Den Borsche

13 juni 1696:

- geboorte van Cornelia Goethals, dochter van Livinus en Maria De Brabandere, omstreeks 7u 's ochtends
- afkomstig van Hansbeke, hier tijdelijk verblijvend, op de vlucht
- doopsel op dezelfde dag
- doopheffers waren Cornelius De Schaepmeester en Anna De Brabandere

22 juni 1696:

- geboorte van Anna Boekaert, dochter van Mathias en Petronella De Meestere, omstreeks 1u 's nachts
- afkomstig van Lotenhulle, hier tijdelijk verblijvend, op de vlucht
- doopsel op dezelfde dag
- doopheffers waren Daniele Vercammen en Maria Van Hulle

20 juli 1696:

- geboorte van Petrus Van Biesem, zoon van Joannes en Marie Van Hacken, omstreeks 7u 's ochtends
- afkomstig van Vinkt
- doopsel op dezelfde dag
- doopheffers waren Petrus Van Hacken en Laurentia Vebolen

20 juli 1696:

- geboorte van Anna-Maria D'amours, dochter van Petrus en Guilielma Van Vynck, omstreeks 5u 's ochtends
- afkomstig van Hansbeke, hier tijdelijk verblijvend, op de vlucht
- doopsel op dezelfde dag
- doophefster was Anna Blomme

23 juli 1696:

- overlijden van Joanna Engels
- afkomstig van Lotenhulle, hier tijdelijk verblijvend, op de vlucht
- begraven op 24 juli 1696 op het kerkhof

24 juli 1696:

- overlijden van Joannes Dierick
- afkomstig van Lotenhulle
- begraven op 25 juli 1696 op het kerkhof

1 augustus 1696:

- geboorte van Joanna-Isabella De Schryvere, dochter van Joannes en Judoca D'hondt, omstreeks 5u 's ochtends
- afkomstig van Lotenhulle, hier tijdelijk verblijvend, op de vlucht
- doopsel op 2 augustus
- doopheffers waren Joanne Neiryncx en Joanna D'hondt

3 augustus 1696:

- geboorte van Petronella De Backer, dochter van Adrianus en Ludovica (Van) De Bossche, omstreeks 9u 's avonds
- afkomstig van Lotenhulle, hier tijdelijk verblijvend, op de vlucht
- doopsel op 4 augustus
- doopheffers waren Petrus De Buck en Maria De Meyere

18 augustus 1696

- geboorte van Maria Vervynck, dochter van Jacobus en Catharina Claeys, omstreeks 10u in de voormiddag
- afkomstig van Aalter
- doopsel op dezelfde dag
- doopheffers waren Daniele Vercammen en Maria De Weirdt

2 september 1696:

- geboorte van Isabella De Wilde, dochter van Joannes en Anna Van Wonterghem, omstreeks 9u
- afkomstig van Lotenhulle, hier tijdelijk verblijvend, op de vlucht voor de Franse troepen in hun kamp in Tielt
- doopsel op 3 september
- doopheffers waren Joanne Dierick en Elisabeth Bultynck

10 september 1696:

- geboorte van Matheus Pieters, zoon van Gerardus en Joanne De Smedt, omstreeks middernacht
- afkomstig van Aalter
- doopsel op dezelfde dag
- doopheffers waren Matheus Raes en Catharina Dobbelaere

(niet ingevuld) oktober 1696:

- overlijden van Judocus De Scheppere, ongeveer 40 jaar oud
- afkomstig van Vinkt

- begraven de volgende dag op het kerkhof

22 oktober 1696:

- overlijden van de niet-genoemde echtgenote van Judocus De Schepere, ongeveer 38 jaar oud
- begraven op 24 oktober 1696 op het kerkhof

De periode mei-oktober valt samen met de klassieke militaire campagne, die jaarlijks begon in het voorjaar om te eindigen in het najaar. Daarna trokken de troepen zich terug in hun winterkwartieren. Wellicht werd het toen opnieuw mogelijk voor de vluchtelingen om naar hun dorp terug te keren.

In die dorpen was toen het moment aangebroken om een inventaris te maken van de schade veroorzaakt door vijandelijke en/of geallieerde troepen. In Poeke bijvoorbeeld richtten de Fransen voor 3.981 p. gr. schade aan⁵. De veilig geachte schuilplaats Bellem kwam ook niet ongeschonden uit het jaar 1696. De geallieerde troepen op de noordkant van het dorp veroorzaakten daar schade door allerlei vormen van overlast ten belope van 2.779 p. 7 sch. 7 gr. "soo ter causen van afcappen van boomen, haudt afsnyden ende bederven van scheuten van haudt, fourageren ende bederven van arte vruchten, verlies vanden meerderen deel vande lente vruchten soo van haver, boucqweyt, eerweten, peerdebonen, wortels, loof, afpasturere van maygeers, clavers ende gersynghe, midtsgaders van branden van haudt byde officieren liggende inde landtshuysen"⁶.

Op 20 september 1697 werd tussen Spanje en Frankrijk de vrede van Rijswijk gesloten⁷. Onze gewesten waren uitgeput na een oorlogseeuw, waarin de korte vredesperiodes slechts adempauzes bleken te zijn in een helse opeenvolging van conflicten. Ook na de vrede van Rijswijk was de rust van korte duur...

Dirk DE REUCK, Bellem

---

⁵ L.STOCKMAN, a.w., blz. 140

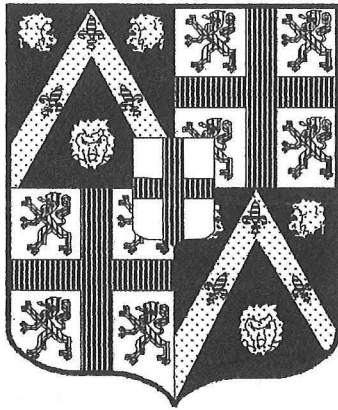
⁶ DE DE REUCK, *Een klein dorp op de golven van grote gebeurtenissen, Geschiedenis van Bellem*, Aalter, 1994, blz. 248-259 (paragrafen over de Negenjarige Oorlog).

⁷ R.DESCHRIJVER, a.w., blz. 315

INHOUD

F.NEIRINCK, Persoonsnamen uit de lijst van huizen, gelegen in de parochie Bachte (1710)	50
A.STROBBE, Grafstenen in de H.Kruiskerk van Lotenhulle	51
A.MARTENS, Uit de praktijk: woonplaats van bruid en bruidegem	53
A.BOLLAERT, Oud-Nevelaar medeoprichter Belgische Club in Moline	57
A.BRAET, Monsterrollen van 1598	59
A.BRAET, Rolle vande proc(h)ije van Loo ten Huelle vermaeckt ende vernieut den XVIIIe october 1599 tich	65
D.DE REUCK, Vluchtelingen in Bellem in 1696	68

HEEMKUNDIGE KRING

“HET LAND VAN NEVELE”